

Існує кілька напрямів державної політики, які нормалізують проблему зайнятості [8]:

1. Максимальне сприяння розвитку сфери послуг.
2. Для збереження і підвищення рівня компетентності свого персоналу як умови зайнятості керівництво повинно приділяти особливу увагу професійно-кваліфікаційному зростанню кадрового потенціалу.
3. З метою запобігання зростанню рівня безробіття серед працівників з низькою кваліфікацією, уряд має передбачити збереження кількості робочих місць, які не потребують високої кваліфікації (державні соціальні роботи).
4. Для прискорення процесу створення робочих місць необхідно провадити політику наступальної конкурентоспроможності, використовувати при цьому кооперацію на ринку праці [8].

Необхідно здійснити глибоку реформу всіх служб зайнятості в напрямі децентралізації політики зайнятості та забезпечення кращої взаємодії соціальних партнерів.

Основними пріоритетними напрямами державної політики України, які допомогли б істотно зменшити еміграцію з України:

- створення робочих місць, розширення іноземного інвестування;
- забезпечення цивілізованої форми виїзду працівників за кордон та можливість їх вільного повернення;
- ввезення валюти, а також гарантії громадянам нашої країни захисту їх трудових прав за кордоном [6].

Поряд з наведеними вище заходами доцільно спрямувати зусилля на забезпечення гідних умов прийому іммігрантів і політичних біженців, усунення причин, які спонукають людей до нелегальної міграції. Вирішення цих завдань, своєю чергою, крім економічних передумов, потребує наявності відповідної нормативно-правової бази. Ситуація, яка склалася в Україні, потребує від уряду зважених законотворючих і організаційних і господарчих заходів у сфері демографічної політики, спрямованих на створення нових робочих місць з належною заробітною платою та відповідною соціальною захищеністю, вдосконалення існуючої системи освіти, підвищення рівня охорони здоров'я і якості життя населення.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Міграційна політика України має опиратися на міждержавні угоди з країнами, які є потенційними користувачами нашої робочої сили. Основними завданнями української держави є: забезпечення та створення для населення необхідних соціально-економічних умов, повернення трудових мігрантів в Україну, де потрібні соціально активні громадяни та висококваліфіковані працівники, створення нових робочих місць, здійснення програм благоустрою та розвитку регіонів, захист прав громадян, які працюють за кордоном, забезпечення їм легального працевлаштування шляхом підписання відповідних міждержавних угод, спрощення візового режиму. Подальші дослідження доцільно проводити у напрямку окреслення перспективних заходів, які сприяли б зменшенню еміграції робочої сили з України.

Література

1. Сайт Світового Банку. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.worldbank.org/>
2. Міграційні процеси в світі, їх причини і наслідки. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ubs-nashe.com.ua/docs/migration.pdf>

3. Сучасні міграційні процеси: світові тенденції, європейські та українські особливості. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2007/69-56-19.pdf>

4. Міграція робочої сили. Суть, причини і наслідки. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://pidruchniki.ws/18000102/politekonomiya/migratsiya_robochoyi_sili_sut_prichini_naslidki

5. Гринкевич С.С. Міжнародна міграція робочої сили та її розвиток в Україні / С.С. Гринкевич, І.Р. Груй. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://tourlib.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvntlu/Grynkiwycz_16_3.pdf.

6. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини : навч. посібн. / І.М. Школа, В.М. Козменко. – Чернівці : Вид-во "Рута". – 1996. – 250 с.

7. Міграція в Україні: цифри і факти. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.sli-deshare.net/presscvua/factsfigures-b5-uaf>

8. Міграція населення. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://pidruchniki.ws/1376112038581/rps/migratsiya_naselennya

Савицкая О.П., Цонё В.В. Особенности миграционных процессов населения в условиях глобализации

Исследованы причины и последствия международной миграции населения. Охарактеризованы основные факторы, которые влияют на миграцию. Выделены центры, которые привлекают мигрантов. Приведены страны с наибольшим количеством мигрантов. Охарактеризованы наиболее привлекательные страны, к которым мигрируют украинцы. Проанализировано влияние денежных поступлений мигрантов на экономику Украины. Приведены страны, в которых наибольшая украинская диаспора. Определены стратегические приоритеты развития перспективных мероприятий, которые бы способствовали уменьшению эмиграции рабочей силы из Украины.

Ключевые слова: миграция, мигранты, эмиграция, иммиграция, факторы влияния, причины и последствия миграции, украинская диаспора.

Savitska O.P., Tsonio V.V. Features population migration in the process of globalization

Investigational reasons and consequences of international migration of population. Basic factors which influence on migration are described. Selected centers which attract migrants. The resulted countries are with most of migrants. The most attractive countries which Ukrainians migrate to are described. The analysed influence of money receipts of migrants is on the economy of Ukraine. Resulted countries which the most Ukrainian diaspora is in. Certainly strategic priorities of development of perspective measures which would be instrumental in diminishing of emigration of labour force from Ukraine.

Keywords: migration, emigration, immigration, factors of influence, reason and consequences of migration, Ukrainian Diaspora.

УДК 336.62(330.45)

Аспір. Г.С. Стоянов¹ –

Дніпропетровський НУ ім. О. Гончара

РАЦІОНАЛЬНА ТА КРИТИЧНА МОДЕЛІ РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В ОБҐРУНТУВАННІ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання стилю розвитку установ кредитної кооперації на фінансовому ринку в умовах нестабільності та значної конкуренції з банками є достатньо актуальним, оскільки депозити банків гарантовані ФГВФО, а кредитні ресурси є дешевшими, на відміну від аналогічних послуг кредитних спілок (КС). Загалом КС покликані сприяти підвищенню загального рівня купівельної спроможності, ділової активності й зайнятості на-

¹ Наук. керівник: проф. О.К. Єлісєєва, д-р екон. наук

селення, особливо в сільській місцевості. Але в посткризових умовах немає однозначності у питанні розвитку.

Діяльність КС потребує підбору відповідних моделей розвитку, залежно від соціально-економічного та технологічного стану конкретної установи. Представлено розгляд особливостей найбільш актуальних моделей розвитку КС сьогодення: раціональну та критичну модель розвитку.

Ключові слова: кредитна спілка, модель розвитку, раціональна модель, критична модель, прибутковий статус, категорія стану розвитку КС.

Аналіз останніх наукових публікацій. У значній кількості наукових праць вітчизняних науковців, зокрема: О. Волкової [5], О. Гавриленко [6], О. Гриценка [4], Г. Захарченка [7], П. Козинця [8], А. Оленчика [9], досліджено питання економічно-організаційних особливостей розвитку КС, зокрема моделювання розвитку КС вивчали Р. Руська [1] та Л. Негребецька [10]. О. Полуляхова [11] пропонує застосовувати модель сталого розвитку, яку сформовано на базі системного підходу, проте вона більш придатна до сучасних європейських аналогів і не має апробації в сучасних умовах.

Актуальність теми. Більшість вітчизняних кредитних спілок (КС) створювалися та функціонують до сьогодні, базуючись на принципах саморозвитку. Притаманна їм модель саморозвитку заснована на принципах постійного пристосування до мінливих умов ринку фінансових послуг, учасником якого є всі КС. Традиційним ринковим сегментом КС виступає споживче та соціальне кредитування, зокрема мікрокредитування, які є достатньо ризикованими видами активів при технологічних можливостях КС та існуючому ступеню розвитку ринку фінансових послуг.

Для вирішення специфічних проблем кредитних спілок є необхідність у подальшому дослідженні та розробленні сучасних підходів з раціоналізації діяльності, моделей розвитку КС.

Метою роботи є розкриття особливостей застосування моделей розвитку для всіх функціонуючих вітчизняних типів КС, частина яких розвиваються, частина знаходиться у застої чи близька до банкрутства. Найбільш підходящими моделями пропонуємо вважати критичну та раціональну.

Виклад основного матеріалу. На вітчизняному ринку є такі кредитні спілки, що розвиваються за універсальною чи спеціалізованою спрямованістю. Серед обох типів установ є такі, що насправді розвиваються, знаходяться на стадії стабільного застою діяльності або близькі до занепаду. На сьогодні для вирішення проблем цих типів КС існують два варіанти моделей покращення ситуації: раціональна модель розвитку для тих КС, що розвиваються або чий розвиток припинився, та критична модель розвитку КС – притаманна тим установам КС, що знаходяться на межі банкрутства.

В умовах сьогодення Закон України "Про кредитні спілки" вже потребує істотного доопрацювання з метою усунення необґрунтованих перешкод для розвитку й існуючих ризиків у діяльності КС стосовно перспективних напрямів розвитку. У 2006 р. було схвалено Концепцію розвитку системи КС, яка визначила перспективну модель системи кредитної кооперації, але на нині не вдалося хоча б частково реалізувати на законодавчому рівні.

На жаль, закладена з 1993 р. безсистемна модель розвитку кредитного руху так і не дала змоги вітчизняним КС створити необхідну системну інфраструктуру, спрямовану на стабільну діяльність ринку фінансових послуг.

Багато факторів впливають на відношення клієнтів до КС, зокрема те, що вони є в системі гарантування вкладів, а протягом усього часу існування КС на фінансовому ринку України так і не створено загальнодержавної системи гарантування внесків членів КС, як це сталося відносно клієнтів банків. З метою формування довіри населення до фінансового сектору й усунення погрози для збереження внесків членів КС, доцільно створити системоутворювальні установи, які б консолідували дрібні фінансово слабкі установи та не допускали їх банкрутства [9].

Навіть в умовах недавньої фінансової кризи більшість КС продовжували кредитувати населення, залишаючись, фактично, єдиним джерелом фінансової підтримки для тисяч рядових українців у цей складний час, однак більше ніж 200 КС припинили свою діяльність через проблеми з платоспроможністю під час світової фінансової кризи 2009-2011 р. [6]. Запропонування нових моделей розвитку для фінансових установ є обов'язковою умовою процесу дослідження питання розвитку КС для забезпечення стабілізації та покращення діяльності в сучасних умовах [1].

В умовах нового етапу розвитку вітчизняних КС запропонуємо раціональну модель розвитку КС для установ, які розвиваються, показують зростання показників основної діяльності, мають добру репутацію та приносять мінімальну прибутковість. Своєю чергою, для тих КС, які знаходяться на стадії застою або близькі до банкрутства, мають від'ємну динаміку показників, погану репутацію та слабку платоспроможність, запропонуємо критичну модель розвитку [2]. Характеристику зазначених вище моделей розвитку КС зобразимо на рис. 1.

Раціональною моделлю розвитку КС будемо вважати моделювання діяльності установи таким чином, що забезпечує всебічне покращення як якісних, так і кількісних показників розвитку КС, з урахуванням визначення зайвих видатків, потенційної втраченої вигоди, повної стандартизації діяльності та подальший розвиток за системним форматом діяльності. Метою цієї моделі є створення таких умов обслуговування, за яких клієнтам не було б альтернативи обслуговування – на основі постійного покращення сервісів, широкого представлення на внутрішньому ринку та високої оцінки клієнтських рекламаций [1].

Критичною моделлю будемо вважати моделювання такого сценарію, при якому треба повністю або частково реорганізувати роботу КС, виділити оперативні задачі за слабкими напрямками, створити сприятливе середовище для розвитку та, у підсумку, вийти на модель раціоналізації розвитку. Для установ, що знаходяться в особливо важкому фінансовому стані, необхідно провадити політику консолідації з партнерами, поточну оптимізацію організаційної структури та видатків, активізації роботи із залучення ресурсів або виходу на нові сегменти ринку. Головною метою цієї моделі є збереження функціонування установи та її репутації перед її вкладниками [4].

Для підтримки обох видів установ важливо зробити наступні кроки на законодавчому та внутрішньому рівні КС.

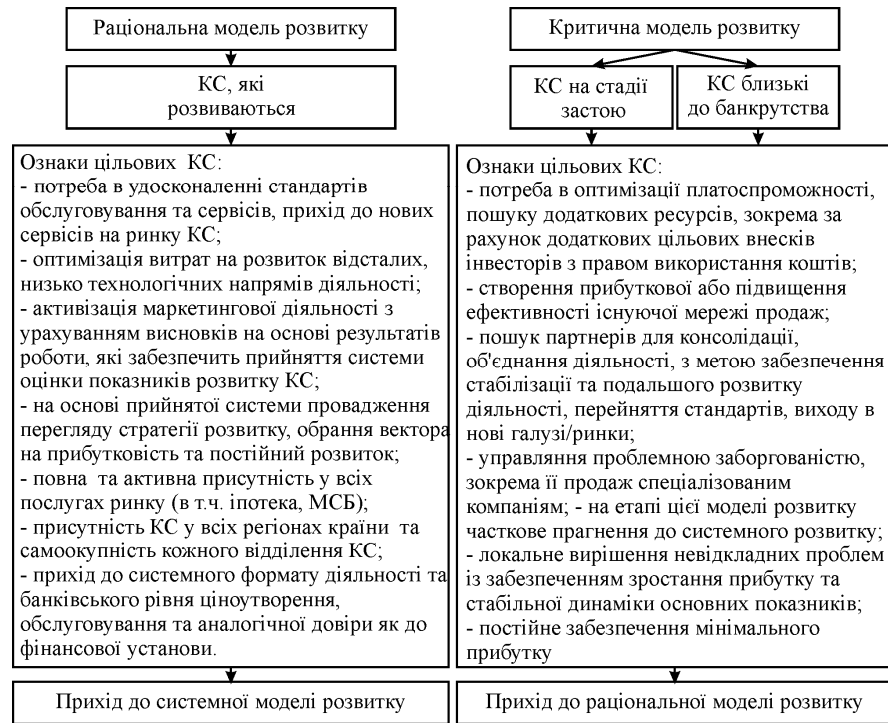

Рис. 1. Характеристика застосування раціональної і критичної моделей розвитку

Оленчик А. та Козинець П. говорять про необхідність внесення змін у деякі законодавчі акти України з питань діяльності системи кредитної кооперації з метою оптимізації ринкової позиції КС. Особливо важливо вдосконалити перелік послуг, які КС може надавати своїм членам, а також розширення членства в кредитних спілках за рахунок юридичних осіб [8, 9].

Розуміючи, що державної системи рефінансування й підтримки ліквідності КС як засобу стабілізації й розвитку сектору багато установ можуть не дочекатися, потрібно власними силами створювати шляхи вдосконалення показників, при цьому базисно підходити до формування прибутку, оскільки саме прибуток є тим резервом стабільного функціонування та розвитку діяльності кожної конкретно взятої КС [8].

У цих умовах спільною рисою як для критичної, так і для раціональної моделі розвитку КС є прив'язка до необхідності прибутку, який буде виступати резервом забезпечення стабільної діяльності та ресурсною базою для спрямування на розвиток стандартів та мережі КС за системним форматом діяльності. Для достатньо розвинених КС, яким підійде раціональна модель, актуальними будуть принципи оновлення та модернізації існуючого механізму розвитку з метою більш ефективного її застосування. Водночас установам, яким підійде критична модель, потрібно буде створювати все спочатку, опираючись на закордонний досвід або досвід новостворених вітчизняних системоутворювальних установ.

Потрібно обґрунтувати, що неприбутковий статус КС є одним із гальмівних механізмів для вітчизняних установи КС, а також засобом зловживань для неблагонадійного керівництва КС [9]. Зіставимо схему взаємозв'язку понять розвитку та неприбутковості. Бачимо, що ланцюг застосування моделей розвитку залежить від обсягів отриманого прибутку та формування додаткових ресурсів на рис. 2.

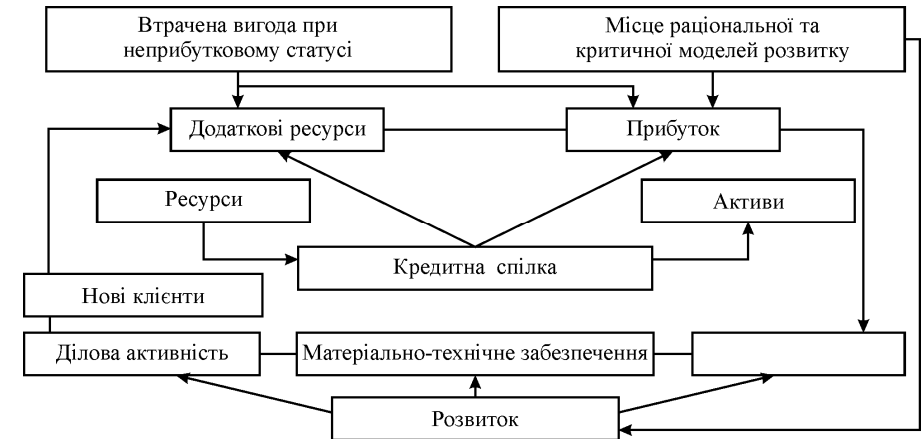

Рис. 2. Місце прибутковості в раціональній і критичній моделі розвитку КС

У разі розуміння необхідності прагнення до прибутку КС дасть змогу критично переглянути ті проблеми, що постали перед економікою України на сучасному етапі. Наприклад, на разі реальний сектор України потерпає від нестабільності у платоспроможності установ КС. Ці проблеми спричиняють недовіру населення до КС, яким бракує обігових коштів. Прибутковість КС безпосередньо пов'язана з поняттям ділової активності установи, яку можна визначити через аналіз взаємозв'язку оцінки ресурсного потенціалу КС і його використання загалом, в активах та матеріально-технічному забезпеченню [3].

Рис. 3. Критична модель розвитку для КС

Розглянемо запропоновану автором структуру критичної моделі сценарію швидкого реагування на появу внутрішньої і зовнішньої фінансової кризи на прикладі конкретної установи КС [2].

Ключові фактори:

- 1) нестабільність на ринку фінансових послуг;
- 2) відтік ресурсної бази КС;
- 3) зниження попиту на послуги КС;
- 4) збільшення частки проблемних активів у портфелі КС.

Елементи політики керівництва КС: дотримання фінансово-бюджетної дисципліни; пошук варіантів консолідації, об'єднання, залучення додаткових членів юридичних осіб, що фінансуватимуть цільові проекти з правом контролю; підвищення маркетингової активності та якості опрацювання проблемних позик.

Проблеми та виклики щодо застосування сценарію критичної моделі:

- значна кількість регіональних КС не є системоутворювальними і не мають досвіду консолідації;
- незбалансованість активів і пасивів КС за термінами;
- незбалансованість активів і пасивів КС за валютами;
- паніка населення;
- істотний відтік капіталу з ринку фінансових послуг;
- згорання кредитування малого та середнього бізнесу, зокрема с/г кредитів;
- відсутність довгострокових кредитних ресурсів.

Заходи та проекти сценарію критичної моделі розвитку: оперативне впровадження заборони на довгострокове знімання депозитів – короткостроковий захід для усунення паніки; посилення контролю за регулюванням фінансового сектору на основі запровадження системи моніторингу показників діяльності; пошук підтримки інвесторів або консолідація; збільшення кількості маркетингових акцій та роз'яснювальної роботи; залучення професійних компаній зі стягування проблемних активів [3].

Очікувані результати та вплив на стан КС: зростання портфелів та прибутків за рахунок нових клієнтів; підвищення рівня платоспроможності КС; продаж та реструктуризація проблемних активів; орієнтація на прибуток – призведе до підвищення стандартів та поступового розширення мережі продаж.

Запропонуємо раціональну модель розвитку таким установами, що розвиваються та вже мають певний авторитет на ринку фінансових послуг [4]. Зобразимо цю модель схематично на рис. 4.

Комплекс заходів моделі раціонального розвитку для удосконалення роботи сучасних КС орієнтовано на світові тенденції розвитку учасників ринку і потребує попереднього з'ясування помилок у діяльності. Сучасний стан розвитку українських кредитних спілок спонукає дослідити питання об'єктивних втрат та поняття витраченої вигоди від цих втрат. Економіко-статистичний аналіз показників установи дає змогу зрозуміти наскільки ефективно розвивалась установа 10 років та що треба вдосконалити передусім [11].

Оцінка маркетингової активності установи КС – актуальне завдання, яке полягає у збільшенні довіри та розповсюдження послуг КС як фінансових інститутів. Оцінка конкурентоспроможності послуг та функціональності КС вказує на стан розвитку продуктового ряду КС, його адекватності ринковим вимогам та внутрішні технологічні та структурні інструменти установи [10].

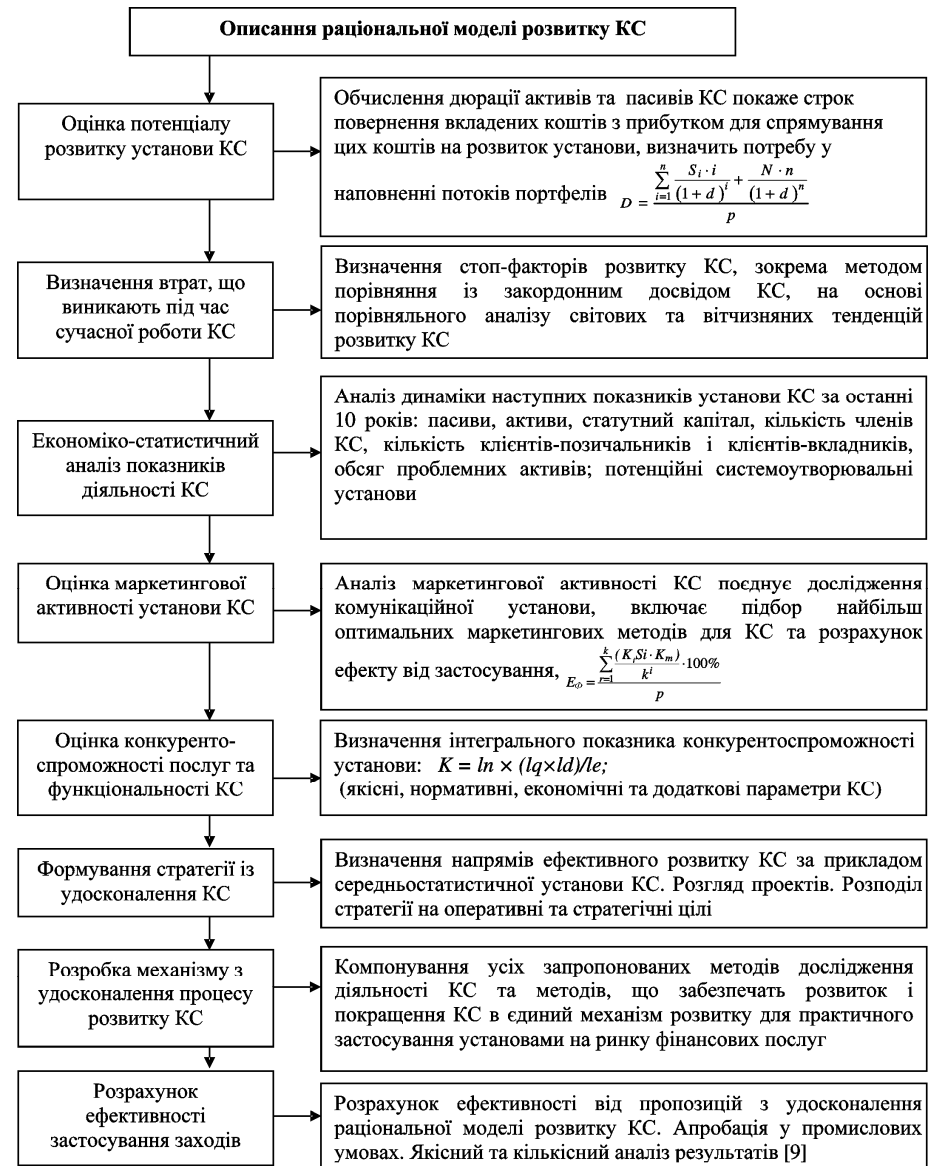

Рис. 4. Описання раціональної моделі розвитку КС

Висновки. Запропоновані раціональна та критична моделі розвитку КС найбільш актуальні для сучасного стану розвитку вітчизняних КС. Зважаючи на неприбутковий статус КС, рекомендовано в обох моделях орієнтуватися на прибуток, як засіб резерву від кризових сценаріїв та засіб фінансування поступового інвестування в мережу продажів та матеріально-технічне і технологічне

забезпечення КС. Виділено три категорії станів розвитку вітчизняних КС: на стадії пасивного розвитку, на стадії застою чи близькі до банкрутства. Першій категорії КС рекомендовано до застосування раціональну модель розвитку, іншим категоріям – критичну модель розвитку.

Зазначено підходи та виділено елементи застосування моделей в сучасних умовах.

Література

1. Руська Р. Модель діагностики фінансового стану кредитних спілок / Р. Руська // Економічний аналіз : наук. журнал. – Тернопіль : Вид-во ТНЕУ. – 2009. – Вип. 4. – С. 123-128.
2. Азаров М.Я. Інноваційні механізми управління програм розвитку / М.Я. Азаров, Ф.О. Ярошенко, С.Д. Бушуев. – К. : Самміт книга, 2011 -564 С.
3. Ярошенко Ф.А. Управление инновационными проектами и программами на основе системы знаний Р2М : монография. // Ярошенко Ф.А., Бушуев С.Д., К. : Саммит книга, 2011. – 268 с.
4. Ярошенко Ф.О. Система антикризової діагностики стану державних фінансів України, імітаційно-сіткового моделювання та проактивного реагування на поширення кризи / Ф.О. Ярошенко // Аналітична доповідь. Міністерство фінансів, 2011. – 161 с.
5. Грищок С.Н. Математические методы и модели в экономике : учебник / С.Н. Грищок, Е.В. Мирзоева, В.В. Лысенко. – Ростов н/Д : Изд-во "Феникс", 2007. – 348 с.
6. Волкова О. Система кредитної кооперації: сутність та характеристика її складових / Оксана Волкова // Економіст : наук. журнал. – 2009. – № 4. – С. 40-42.
7. Гавриленко О.Ю. Кредитні спілки в Україні: проблеми розвитку та умови підвищення ефективності управління діяльністю КС / О.Ю. Гавриленко // Вісник економічної науки України : наук. журнал. – 2007. – № 1. – С. 29-33.
8. Захарченко Г. Кредитні спілки України / Г. Захарченко, Р. Захарченко / за ред. А. Бовсунівська. – К. : Вид-во "Галактика -С", 2008. – 127 с.
9. Козинець П. Кредитні спілки / П.М. Козинець та ін.; Українська Академія держ. управління при Президенті України. – К. : Вид-во УАДУ, 2003. – 74 с.
10. Оленчик А.Я. Матеріали семінару "Кредитні Спілки України: пріоритети розвитку та регулятивної політики" / А.Я. Оленчик – Член Державної Комісії з регулювання ринків фінансових послуг України., – Львів : Вид-во ДКРРФПУ, 25.09.06. – 16 с.
11. Негребецька Л.А. Модель Кредитної спілки як соціально-економічної системи / Л.А. Негребецька / Моделювання та оптимізація складних систем (МОСС) : тези доп. на Міжнар. конф. – К. : Вид-во "Софіті", 2001. – С. 152-153.
12. Полуляхова О.О. Проблеми та перспективи розвитку Кредитних спілок України / О.О. Полуляхова, Сумський Ін-т агропромислового виробництва, 2010 р. – 34 с.

Стоянов Г.С. Рациональная и критическая модели развития кредитных союзов как обоснование повышения эффективности их деятельности

Вопрос выбора стиля развития кредитных союзов на рынке финансовых услуг является достаточно актуальным в условиях нестабильности и значительной конкуренции с банками, так как депозиты банков гарантированы ФГВФЛ, а кредитные продукты дешевле, чем аналогичные у кредитных союзов. Кредитные союзы предназначены содействию общего уровня покупательной способности, деловой активности и занятости населения, особенно в сельской местности. Однако в послекризисных условиях нет однозначности в вопросе развития КС.

Работа КС нуждается в подборе соответственных моделей развития в зависимости от социально-экономического и технологического состояния развития конкретной организации КС. Представлен обзор особенностей применения наиболее актуальных моделей развития для КС: рациональную и критическую модель развития.

Ключевые слова: кредитный союз, модель развития, рациональная модель, критическая модель, прибыльный статус, категория состояния развития КС.

Stoianov H.S. The efficient and critical models of development Credit union's as foundation of their activity and result increasing

The query of the credit union's style of development on the financial market in the condition of instability and competition with banks is rather actual, cause banks' deposits are guaranteed by the Deposit Guarantee Fund and the credit resources are cheaper than CU's can offer. General CU's are called to assist the increasing of the common purchasing ability level, business and customer activity. Otherwise in the post crisis condition the problem of development is in ambiguity. CU's activity needs the overview of the current models of their development in spite of their evolution level. Many special features of actual CU's development models are disposed in the article. Such proper models are efficient and critical.

Keywords: model of development, CU, efficient model, critical model, profitable status.

УДК 657.1

Здобувач О.Я. Чернін¹ –

Житомирський державний технологічний університет

ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ТОВАРНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА: ВПЛИВ НА СИСТЕМУ ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ ТОВАРІВ

Обґрунтовано необхідність дослідження та систематизації детермінант формування товарної політики. За результати дослідження систематизовано детермінанти зовнішнього та внутрішнього середовища формування товарної політики підприємства. На основі встановлення впливу зазначених видів детермінант обґрунтовано наслідки їх впливу, окреслено напрями подальшого розвитку теоретичних і практичних підходів до системи облікового відображення товарів підприємства.

Ключові слова: детермінанта, товарна політика, товари, система бухгалтерського обліку, економічне середовище.

Постановка проблеми. Ефективно реалізована товарна політика однією з передумов підвищення рентабельності діяльності суб'єктів господарювання в умовах посилення конкуренції на ринку. Формування конкурентоспроможної продукції та товарів, їх збут на ринку базуються на інформаційному базисі, що формується системою бухгалтерського обліку. Підвищення конкурентоспроможності продукції та формування ефективної товарної політики є передумовою стратегічного розвитку суб'єкта господарювання на регіональному, національному та міжнародному рівнях. Зовнішні та внутрішні детермінанти товарної політики та необхідність оцінки їх впливу на систему бухгалтерського обліку товарів обумовлюють актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти впливу факторів економічного середовища на формування товарної політики та зміни системи облікового відображення товарів знайшли своє відображення в науковому доробку багатьох учених і науковців.

Постановка проблеми. Метою нашого дослідження є встановлення та систематизація ключових детермінант формування товарної політики та обґрунтування їх впливу на зміну теоретичних та організаційно-методичних підходів до системи облікового відображення товарів.

¹ Наук. керівник: проф. М.Д. Корінько, д-р екон. наук